Лабораторна робота №10

«SQL Coding Conventions & GitHub Actions»

Автор: Олександр Блажко, blazhko@ieee.org

1 Основні методичні рекомендації до виконання завдань роботи

1.1 Особливості норм кодування SQL Coding Conventions

Відомо, що основним недоліком процесу процесу *Code Review* є висока трудомісткість аналізу «чужого» програмного коду рецензентами (рев'юєрами).

Тому для розробника важливо представляти свій програмний код для подальшого Code Review у формі, звичній для рецензента.

Така форма визначається відомим поняттям «норми кодування» (Coding conventions) як сукупність вказівок або порад стосовно структурної якості програмного забезпечення для конкретної мови програмування, які охоплюють: організацію файлів та їх зміст стосовно оформлення відступів, пропусків між елементами програмного коду, коментарів, норм найменування змінних, практик та принципів програмування.

В посібнику https://www.sqlstyle.guide/ua/ надано рекомендації, які розроблено з урахуванням змісту книги *Joe Celko's SQL Programming Style*.

Умови найменування:

- 1) назва повинна бути унікальною та не бути зарезервованим ключовим словом;
- 2) назва починається з літери і не може закінчуватися символом підкреслення;
- 3) довжина назви не перевищує 30 знаків:
- 4) назва містить лише латинські літери, цифри та підкреслення для розділення слів;
- 5) назва не може містити скорочення, які не ϵ широко розповсюдженними;
- 6) назва не повинна мати описові префікси, наприклад, *tbl_*, *col_*, або Угорську нотацію;
  - 7) назва таблиці має форму множини;
  - 8) назва таблиці не повинна співпадати з назвою її стовпця;
- 9) назва таблиці не повинна містити об'єднання двох імен таблиць разом, щоб створити назву таблиці зв'язків, наприклад, замість *cars_mechanics* можна обрати *services*;
  - 10) назва стовпця має форму однини;
- 11) для назв стовцій не використовуйте самостійно назву іd як основний ідентифікатор для таблиці, а лише як суфікс;
- 12) для обчислюваних даних, наприклад, SUM() або col+100, використовується псевдонім з ключовим словом AS;
  - 13) назва збережених процедур має містити дієслово;

- 14) при створенні таблиці закриваюча кругла дужка розміщується на одному рівні зі словом *CREATE*:
  - 15) при створенні таблиці опис стовпців починається з відступом у 4-ри прогалини;
  - 16) для відступу не використовуються символи табуляції.

Додатково назва стовпця може містити суфікси, які мають універсальне значення, що забезпечує легке читання та розуміння стовпців із коду SQL, наприклад:

- _*id* унікальний ідентифікатор, наприклад стовпець, який є первинним ключем;
- _status значення прапорця або інший статус будь-якого типу;
- *_total* − загальна сума або сума набору значень;
- _num позначає, що стовпець містить будь-який тип чисел;
- _name позначає ім`я якоїсь сутності;
- _seq містить безперервну послідовність значень;
- _date позначає стовпець, який містить дату;
- _tally підрахунок якихось значень;
- _size розмір чогось, наприклад, розміру файлу;
- _addr адреса для запису може бути фізичною або нематеріальною;

Додатковою умовою для синтаксису створення таблиці ϵ використання типів даних, загальних для *ANSI SQL*, а не специфічних для СКБД, наприклад:

- NUMBER замість DECIMAL, NUMERIC, INTEGER, BIGINT;
- FLOAT замість DOUBLE, REAL;
- VARCHAR замість STRING, TEXT;
- TIMESTAMP замість DATETIME.

Умови синтаксису запитів:

- 1) зарезервовані ключові слова використовуються у верхньому регістрі;
- 2) не використовуйте ключові слова, специфічні для СКБД, якщо існує ключове слово $ANSI\ SQL$, яке виконує такуж функцію;
- 3) ключові слова (SELECT, FROM, WHERE, INSERT, UPDATE, DELETE) основного запиту повинні закінчувати на одній межі за рахунок використання прогалин;
  - 4) прогалина додається до і після знака "дорівнює" (=);
  - 5) прогалина додається після коми (,) та перед наступним виразом;
  - 6) новий рядок або прогалина додається перед AND або OR;
  - 7) новий рядок або прогалина додається після кожного визначення ключового слова;
- 8) підзапит вирівнюється по праву сторону з додатковим відступом із закриваючою круглою дужкою на новому рядку в тій самій позиції символу, що й відкриваюча дужка.

1.2 SQL Linters

Для спрощення процесу перевірки відповідності програмного коду нормам кодування, а також для автоматичної форматування тексту створено багато так званих Лінтерів (*Linter* – інструмент для видалення ворсинок з поверхні тканини).

Серед програм $SQL\ Linters\$ відомим $\epsilon\ SQLFluff$ - https://github.com/sqlfluff/sqlfluff

Розробник може перевірити відповідность створеного *SQL*-запиту, використовуючи:

- 1) Online-програму за адресою https://online.sqlfluff.com/
- 2) утиліту командного рядку sqlfluff

На рисунку 1 наведено приклад перевірки *SQL*-запиту *Online*-програмою, для чого розробнику необхідно виконати наступні дії:

- 1) включити рядок із SQL-запитом у розділ «Your Terrible SQL», наприклад, запит $SELECT \cdot a \cdot \cdot + \cdot \cdot b \cdot FROM \cdot tbl \cdot ;$, в якому прогалини відображено червоним кольором;
- 2) вибрати *SQL*-діалект, який враховую особливості мовних конструкцій, наприклад, СКБД *Oracle*;
  - 3) натиснути кнопку «Help me.».

Після виконання вказаних дій система надасть:

- 1) змінену форму SQL-запиту у розділі «SQLFluff's Fixed SQL»;
- 2) перелік порушень норм кодування з номером рядку, позиції у рядку, кодом порушення та коротким описом порушення.

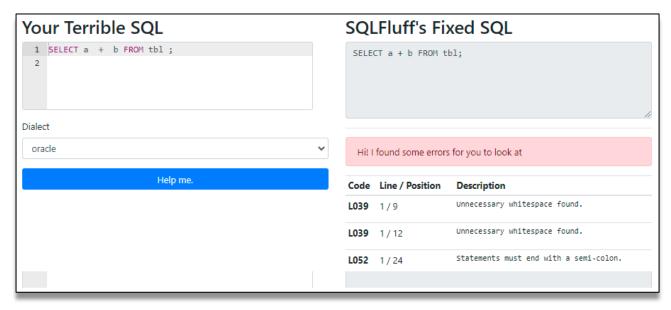

Рисунок 1 — Фрагмент сторінки зі результатом аналізу SQL-запиту Online-програмою за адресою https://online.sqlfluff.com/

Подробиці про визначені порушення можна отримати за посиланням https://docs.sqlfluff.com/en/stable/rules.html

На рисунку 2 наведено фрагменти опису визначених двух порушень L039- «Unnecessary whitespace found» та L052 «Statements must end with a semi-colon».

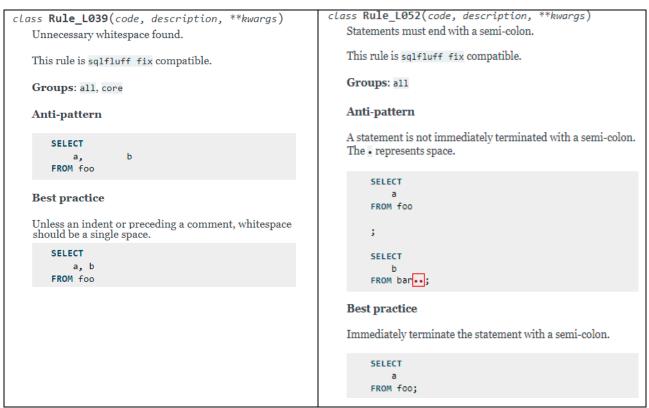

Рисунок 2 – Фрагменти опису визначених двух порушень L039 та L052.

Кожний опис порушення визначає приклад порушення (Anti-pattern) та виправлений приклад (Best practice).

В подальшому розробник може використати змінений *SQL*-запит.

Для роботи з утилітою командного рядку sqlfluff, яка є python-утилітою, необхідно її встановити командою:

pip install sqlfluff

На рисунку 3 наведено приклад використання утиліти:

- в 1-му рядку створюється файл test.sql із SQL-запитом;
- у 2-му виконується утиліта в режимі *lint* (надання рекомендацій) для SQL-запиту із файлу *test.sql* з урахуванням особливостей діалекту мови *SQL* СКБД *Oracle*.

```
$ echo "SELECT a + b FROM tbl ;" > test.sql
$ sqlfluff lint test.sql --dialect oracle
== [test.sql] FAIL
L: 1 | P: 9 | L039 | Unnecessary whitespace found.
L: 1 | P: 12 | L039 | Unnecessary whitespace found.
L: 1 | P: 24 | L052 | Statements must end with a semi-colon.
```

Рисунок 3 — Фрагмент сторінки зі результатом аналізу *SQL*-запиту утилітою командного рядку *sqlfluff*

В результаті виконання утиліта представить перелік порушень норм кодування з номером рядку (L:), позиції у рядку (P:), кодом порушення та коротким описом порушення.

Для автоматичної заміни SQL-запиту на рекомендований, необхідно для утиліти sqlfluff замість опції linter вказати опцію fix.

Перелік правил, які використовує sqlfluff, є лише рекомендаціями, тому в деяких випадках, від деяких з них можна відповитися, якщо у вашій команді використовуються інші рекомендації. Для цього до командного рядку виклику утиліти можна додати опцію --exclude-rules зі списком номерів правил, наприклад:

--exclude-rules L029,L016

1.3 Автоматизація SQL Coding Conventions

1.3.1 Continuous Integration

Безперервна інтеграція (*Continuous Integration*, *CI*) — первинний, базовий процес оновлення ПЗ, в рамках якого всі зміни на рівні коду вносяться до єдиного центрального репозиторію через злиття робочих тимчасових гілок та основної гілки. Після кожного злиття (яке проходить по кілька разів на день) в системі, що змінюється, відбувається автоматичне складання, наприклад через упакування ПЗ у *Docker*-файл контейнерної віртуалізації) і тестування.

Приклади використання неперервної інтеграції в єдиному репозиторію:

- автоматична перевірка сирцевого коду файлів програмних модулів на відповідність нормам кодування мов програмування;
  - автоматична компіляція та складання програмних модулів;
  - автоматичне модульне тестування.

1.3.2 Налаштування сценаріїв GitHub Actions

GitHub Actions - це платформа для Continuous Integration.

Подробиці - https://docs.github.com/en/actions

Усі файли з командами опису процесів *GitHub Actions* зберігаються в *yml*-файлах (*YAML*), розміщених у каталозі .*github/workflows* репозиторію.

Докладніше про синтаксис YAML - https://learnxinyminutes.com/docs/yaml/

Для створення файлу команд треба перейти до пункту меню *Actions* або відразу за посиланням, наприклад, https://github.com/oleksandrblazhko/ai202-test/actions/new

Після переходу за посиланням система пропонує вибрати готовий шаблон команд під завдання, що часто виконуються, як показано показано на рисунку 4.

За бажання можна створити опис команд без шаблону, для чого використовується перехід за посиланням "*set up a workflow yourself*", як показано на рисунку 4.

Роботу з розділом *Actions* може виконувати *GitHub*-користувач, який ϵ власником репозиторія або ма ϵ відповідні права.

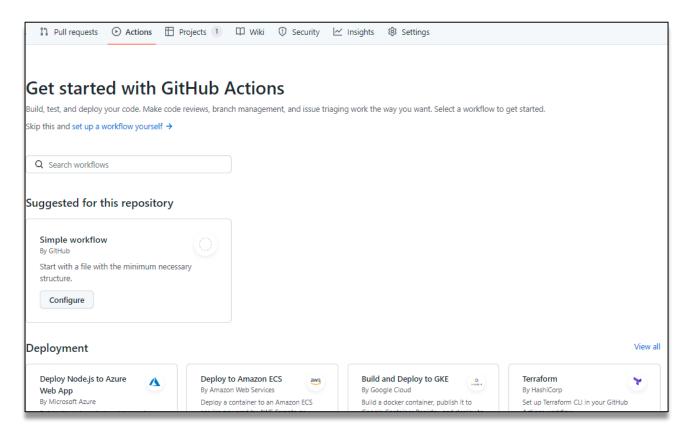

Рисунок 4 – Фрагмент сторінки вибору шаблону команд

Після переходу система покаже сторінку зі створення нового *yml*-файлу з назвою за замовчуванням *main.yml*, як показано на рисунку 5

Структура файлу сценарію визначається основними елементами:

- Name назва workflow, наприклад, Pull Request Control;
- On визначення типу подій, на які буде реагувати workflow, наприклад, push, $pull\_request$, подробиці -

https://docs.github.com/en/actions/using-workflows/events-that-trigger-workflows

Jobs - опис команд, які необхідно виконати як реакцію на подію з використанням

окремого *Docker*-контейнеру з різними ОС, наприклад, *ubuntu-latest, windows-latest, macos-latest*, подробиці - https://docs.github.com/en/actions/using-github-hosted-runners/about-github-hosted-runners

При визначенні типу подій можна використовувати виклик підказок через клавіші Ctrl+Space, якщо курсор знаходиться у зоні On. На рисунку 5 показано приклад меню, яке пропонує вибрати необхідну подію. Першою подією є подія push.

Слід зазначити, що формат *YAML* вимагає коректно описувати ієрархію структури елементів з використанням прогалин.

Докладніше про структурні елементи - https://docs.github.com/en/actions/using-workflows/workflow-syntax-for-github-actions#on

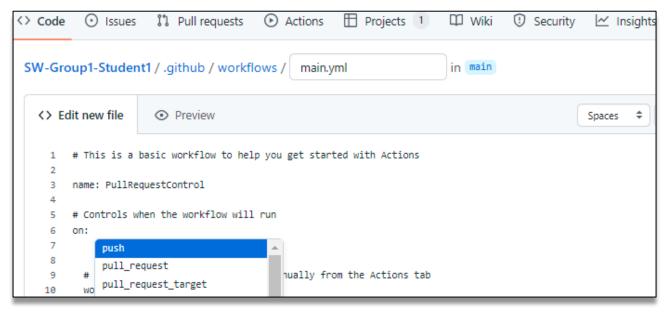

Рисунок 5 — Фрагмент сторінки зі створення нового *yml*-файлу з назвою за замовчуванням *main.yml*

На рисунку 6 наведено приклад сценарію *HelloWorld.yml* з урахуванням наступних елементів:

- *пате -* назва потоку робіт;
- *on:* обробка події *push*
- *branches:* обробка подій лише для гілки *LW11*
- *jobs:* назва роботи
- runs-on: виконання ОС Ubuntu-latest в окремому Docker-контейнері;
- steps: виконання кроків роботи
- name: назва кроку Print Hello World;
- run: виконання Bash-команди echo "Hello World!".

```
10 lines (10 sloc) 174 Bytes
     name: Hello World WorkFlow
  1
  2
     on:
  3
     push:
      branches: LW11
     jobs:
      HelloWorldWorkFlow:
       runs-on: ubuntu-latest
  8
       steps:
  9
        - name: Print Hello World
          run: echo 'Hello World!'
 10
```

Рисунок 6 – Фрагмент сторінки з прикладом сценарію із файлу *main.yml*

Після завершення редагування файлу необхідно послідовно натиснути кнопки «Start commit» та «Commit changes», як показано на рисунку 7

Після виконання вказаних дій система автоматично запустить workflow-процес.

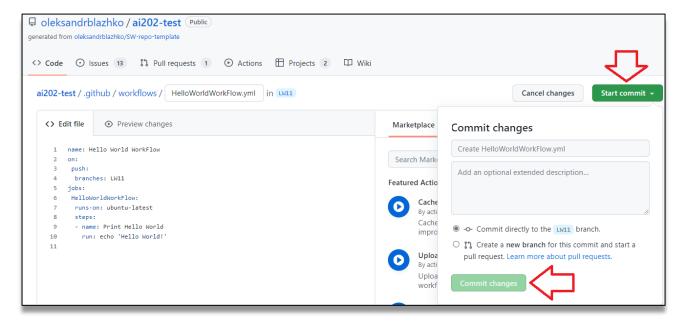

Рисунок 7 — Фрагмент сторінки із завершенням процесу редагування файлу сценарію *main.yml*

Для перегляду результатів запуску workflow-процесу необхідно перейти до пункту «Actions» як показано на рисунку 8.

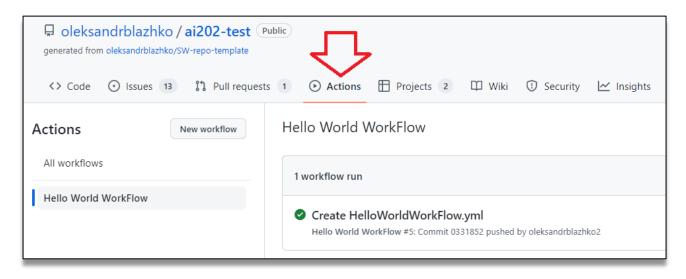

Рисунок 8 – Фрагмент сторінки зі списком виконання завдання workflow

Для обраного *workflow* система покаже його графічну візуалізацію виконання завдання, як представлено на рисунку 9.

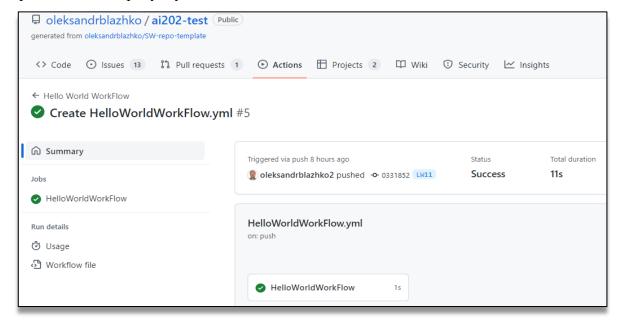

Рисунок 9 – Фрагмент сторінки з графічною візуалізацію виконання завдання

Натиснувши на блок з роботою, можна побачити процеси, які відбувалися під час виконання завдань, як показано на рисунку 10. В розділі «Set up job» розміщено опис результату виконання команди runs-on із запуском віртуальної ОС Ubuntu, де можна перейти за посиланнями з описом особливостей встановленої ОС та Docker-контейнером.

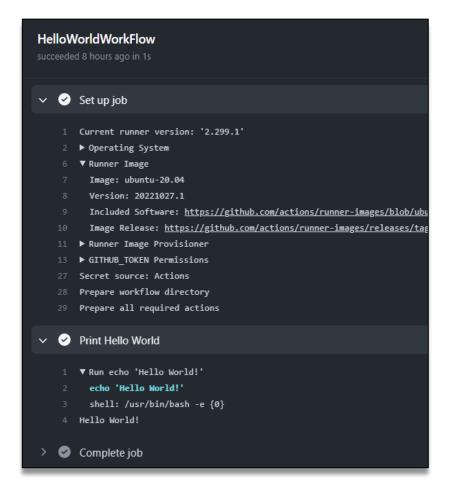

Рисунок 10 – Фрагмент сторінки з результатами виконання завдань

Для подальшого редагування workflow необхідно перейти до каталогу .github/workflows/ репозиторія, як показано на рисунку 11.

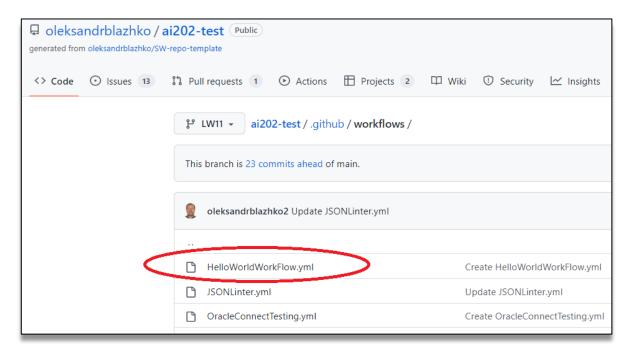

Рисунок 11 — Фрагмент сторінки зі списком *yml*-файлів в каталозі .*github/workflows/* репозиторія

На рисунку 12 наведено приклад сценарію *PrintSoftwareVersions.yml*, який містить вже дві роботи. Кожна робота виконує декілька кроків, які виконують команди виведення на екран версій програмного забезпечення.

За замовчуванням всі роботи workflow виконуються паралельно.

Яле, якщо необхідно, щоб друга робота починалася лише після успішного завершення першої роботи, використовується елемент *needs*, як показано в рядку 17 на рисунку 12.

```
1
    name: Print Software Versions
2
   on:
3
   push:
4
    branches: LW11
5 jobs:
6
       PrintLanguageVersions:
7
           runs-on: ubuntu-latest
8
           steps:
9
               - name: Print Java Version
                 run: java --version
11
                - name: Print Node Version
12
                 run: node --version
                - name: Print Python Version
13
                  run: python --version
14
       PrintDBMSVersions:
            runs-on: ubuntu-latest
16
           needs: [PrintLanguageVersions]
17
18
           steps:
               - name: Print PostgreSQL Version
19
                 run: psql --version
20
21
                - name: Print MySQL Version
22
                 run: mysql -V
                - name: Print MongoDB Version
23
                run: mongod --version
24
```

Рисунок 12 – Фрагмент сторінки з прикладом сценарію із файлу PrintSoftwareVersions.yml

На рисунку 13 наведено приклад змісту сценарію $linter\_models.yml$ з коментарями представлених команд $Git\ Hub\ Actions$. Як і раніше, файл може бути створений GitHub-користувачем, який ϵ власником репозиторія або ма ϵ відповідні права.

Розглядаючи формат розміщення команд слід ще раз зазначити, що *YAML*-розмітка вимагає зсуву право хоча б на одне знакомісце елемну-нащадка від батьківського елемента, інакше система буде підкреслювати червоним кольором невірно розташовані елементи.

```
name: SOL Linter
 2
     on:
     # оброка лише події типу push
     # для декількох значень використовується дужки, наприклад, [push, pull_request]
      # обробка подій лише для окремої гілки
      branches: LW11
   jobs:
     SQLLinter:
9
      # використання Docker-image із вказаною версією ОС
      runs-on: ubuntu-latest
11
      steps:
12
       - name: Checkout Code in Repository
       # клонування репозиторія для подальшої роботи з файлами на сервері
       # в каталозі $GITHUB WORKSPACE
       uses: "actions/checkout@v3"
      - name: Start SQL Linter
17
       # виконнання декількох послідовних команд shell-інтерпретатором
       run:
19
          pip install sqlfluff
          sqlfluff lint $GITHUB_WORKSPACE/query.sql --dialect oracle
21
```

Рисунок 13 – Фрагмент сторінки із прикладом змісту сценарію *SQLLinter.yml* з коментарями представлених команд *Git Hub Actions*

У рядку 17 рисунку 13 показано приклад команди *uses:*, яка дозволяє виконувати системні програмні *actions*-модулі, а також програмні модулі, створені зовні, які розміщено у каталозі - https://github.com/marketplace?type=actions

У рядку 17 рисунку 13 показано команду *checkout* для клонувати репозиторія у файлову систему віртульного серверу. Використовується версія v3 програмного модуля команди *checkout*.

Для того, щоб посилатися на поточний каталог репозиторія системна змінна \$GITHUB_WORKSPACE

В рядках 19-21 показано приклади команд, які виконуються в конвеєрному ланцюжку (символ |):

- -для роботи з утилітою командного рядку *sqlfluff*, яка ϵ *python*-утилітою, необхідно її встановити командою:
  - o pip install sqlfluff
- -для використання утиліти можна виконати наступ команду:
  - o sqlfluff lint \$GITHUB_WORKSPACE/query.sql --dialect oracle

Остання команда у ланцюжку команд повинна визначати один з двох варіантів коду завершення:

- − 0 код успішного завершення останньої операції;
- будь-яке ціле ненульове значення код невдалого завершення останньої операції.

На рисунку 14 наведено приклад результату виконання workflow-процесу, описаного файлом SQLLinter.yml:

- утиліта обробила файл query.sql із запитом SELECT * FROM t1;
- утиліта повідомила про дві помилки як перелік порушень норм кодування з номером рядку (L:), позиції у рядку (P:), кодом порушення та коротким описом порушення;
- подробиці про визначені порушення можна отримати за посиланням https://docs.sqlfluff.com/en/stable/rules.html
  - виправити помилки можна за адресою https://online.sqlfluff.com/
- для автоматичної заміни SQL-запиту на рекомендований, необхідно для утиліти sqlfluff замість опції linter вказати опцію fix.

```
tblib-1.7.0 toml-0.10.2 tomli-2.0.1 tqdm-4.64.1 typing-extensions-4.4.0

45 == [/home/runner/work/ai202-test/ai202-test/query.sql] FAIL

46 L: 1 | P: 1 | L044 | Query produces an unknown number of result columns.

47 L: 2 | P: 1 | L009 | Files must end with a single trailing newline.

48 All Finished!

49 Error: Process completed with exit code 1.

> Post Checkout Code in Repository
```

Рисунок 14 — Фрагмент сторінки з результату виконання workflow-процесу, описанного файлом SQLLinter.yml

Приклади файлів GitHub Actions можна знайти за посиланням – https://drive.google.com/drive/folders/1JcqS7j_3TiI4Zb1zY7PD6LgFXtF5MD2b

2 Завдання

Eтап 1. SQL Coding Conventions

1.1 Візміть окремі SQL-команди по одному рішенню декількох лабораторних робіт та назвіть їх відповідними номерами:

лабораторна робота №2 — 2.sql, лабораторна робота №3 — 3.sql, лабораторна робота №4 — 4.sql, лабораторна робота №6 — 6.sql, лабораторна робота №7 — 7.sql.

- **1.2** Протестуйте вибрані SQL-запити, послідовно скопіювавши їх до Online-утиліти https://online.sqlfluff.com/.
- **1.3** Перегляньте перелік виявлених помилок, скопіюйте їх та додайте у вигляді коментарів до кожного файлу перед рядком із запитом.
  - **1.4** Збережіть запропоновані зміни *SQL*-запитів у відповідних файлах:
  - 2-fixed.sql, 3-fixed.sql, 4-fixed.sql, 6-fixed.sql, 7-fixed.sql

Етап 2. Документування результатів роботи на Веб-сервісі *GitHub*

- **2.1** Розпочинаючи роботу над документуванням рішень лабораторної роботи, необхідно у вашому *GitHub*-репозиторії:
  - створити Issue з назвою «tasks-of-laboratory-work-10».
  - підключити до *Issue* ваш *GitHub-project* (правий розділ «*Projects*» сторінки з *Issue*);
- змінити статус *Issue* з «*Todo*» на «*In progress*», автоматично перевівши *Scrum*-картку з цим *Issue* на *Scrum*-дошку «*In progress*»;
- створити нову *Git*-гілку з назвою, яка відповідає назві *Issue*, наприклад, *«tasks-of-laboratory-work-10»* (використовується посилання *«Create a branch»* у правому розділі *«Development»* сторінки з *Issue*).
- **2.2** Після створення *Git*-гілки перейти до цієї гілки для створення оновлень файлів *Git*-репозиторію.
- **2.3** У новій гілці *Git*-репозиторію створити каталог з назвою «10-SQLCoding ConventionsGitHubActions» (кнопка «Add file» «Create new file»), при створенні якого одночасно створити файл README.md з першим рядком «SQL Coding Conventions & GitHub Actions» зі стилем «Заголовок 3-го рівня» мови розмітки Markdown (три символи решітка ###).

Eтап 3. SQL Coding Conventions & GitHub Actions

- **3.1** Розмістити файли 2.sql, 3.sql, 4.sql, 6.sql, 7.sql в GitHub-каталозі «10-SQLCoding ConventionsGitHubActions».
- **3.2** Створити сценарій *SQLCodeConvention.yml* з перевірки норм кодування *SQL*-запитів для *push*-події за прикладом з рисунку 13, але враховуючи вашу гілку репозиторію. В сценарії вказати шаблон назв файлів *.sql, розміщених у каталозі «10-SQLCoding ConventionsGitHubActions»
- **3.3** Переглянути результат виконання сценарію, який автоматично запустив перевірку норм кодування SQL-команд. Результат перевірки зафіксувати у вигляді фрагменту знімку екрану за прикладом з рисунку 14. Фрагмент знімку екрану зберігти у файлі SQLCodeConventionResult.jpg
- **3.4** Розмістити файли 2-fixed.sql, 3-fixed.sql, 4-fixed.sql, 6-fixed.sql, 7-fixed.sql в GitHub-каталозі «10-SQLCoding ConventionsGitHubActions».
  - **3.5** Змінити у сценарію SQLCodeConvention.yml шаблон назв файлів з *.sql на *-fixed.sql
- **3.6** Переглянути результат виконання сценарію, який автоматично запустив перевірку норм кодування SQL-команд. Результат перевірки зафіксувати у вигляді фрагменту знімку екрану за прикладом з рисунку 14. Фрагмент знімку екрану зберігти у файлі SQLFixedCodeConventionResult.jpg
- **3.4** Розмістити в каталозі «10-SQLCoding ConventionsGitHubActions» GitHubрепозиторія файли SQLCodeConventionResult.jpg, SQLFixedCodeConventionResult.jpg

Етап 4. Завершення лабораторної роботи

Виконати запит Pull Request, розпочавши процес Code Review.

Під час створення *Pull Request* необхідно вказати:

- Reviewers = Oleksandr Blazhko, Maria Glava;
- Labels = enhancement (New feature or request);
- *Projects* = посилання на *GitHub*-project.

Завершення процесу *Code Review* відбудеться до початку нового заняття, після чого викладач закриє *Issue*, завершуючи процес виконання завдань з лабораторної роботи.

Під час консультації в понеділок ви зможете отримати більше коментарів щодо ваших рішень.